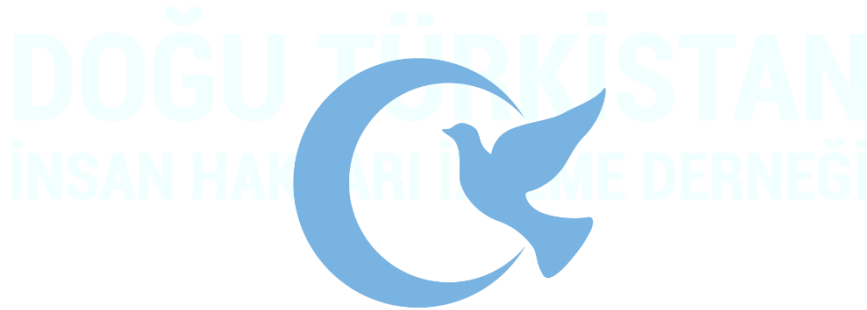

Rapor: Doğu Türkistan ve Korona Virüsü

DOĞU TÜRKİSTAN
İNSAN HAKLARI İZLEME DERNEĞİ

02/02/2020

İerindikiler

Yeni korona virüsü (2019-nCoV)

Cin'de nlemler

Doğu Türkistan'daki güncel durum

Doğu Türkistan'da korona virüsü

zet ve neriler

Kaynakça

DOğU TÜRKİSTAN
İNSAN HAKLARI İZLEME DERNEğİ

Yeni korona virüsü (2019-nCoV)

Yeni korona virüsü (2019-nCoV) nedir?

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2019-nCoV olarak adlandırılan ve aynı zamanda Vuhan korona virüsü, Vuhan deniz ürünleri pazarı zatürre virüsü ve Vuhan zatürresi olarak da bilinen ve pozitif yönelimli ve tek iplikçilik RNA virüsü olan yeni korona virüs, ilk olarak 2019'da bildirildi. Virüsün insandan insana bulaştığı ve Çin'den başka diğer ülkelerden gelen raporlar sonucu bulaşma hızının 2020 yılının ocak ayı ortalarında daha da hızlandığı görülmüştür. Virüs, 2019-2020 Vuhan zatürre salgını sırasında zatürre olan bir hastada, pozitif bir örnek üzerinde yapılan nükleik asit testinden sonra genomik olarak dizildi. Virüsün kuluçka dönemi (bulaşmasından semptomların oluşmaya başladığı süre) 2 ile 14 gün arasındadır ve bu dönemde de virüs bulaşıcıdır.

Ocak 2020'de, salgını araştıran sağlık komisyonu ekibi başkanı Zhong Nanshan'a göre Çin'in Guangdong eyaleti'nde, insandan insana bulaşma doğrulandı. Şu anda yeni virüs için spesifik bir tedavi mevcut değildir, ancak mevcut anti-virallerin kullanılabilme ihtimali olabilir.

Nasıl önlemler alınmalı:

2019-nCoV'un şu anda etkili bir ilaç tedavisi veya aşısı yoktur. Semptomları, diğerleri arasında, "grip benzeri" olarak tanımlanan ateş, nefes alma güçlükleri ve öksürük içerir. Enfeksiyonu önlemek için WHO, "düzenli el yıkama, öksürme ve hapşırma sırasında ağız ve burnu örtme. [Ve] solunum yolu hastalığı belirtileri (öksürme ve hapşırma gibi) gösteren herhangi biriyle yakın temastan kaçınmayı öneriyor. Genel insan korona virüsleri için spesifik bir tedavi olmamasına rağmen ABD, CDC'si, virüs bulaşmış bir kişinin düzenli grip ilaçları alarak, sıvı tüketerek ve

dinlenerek semptomlarını hafifletebileceği konusunda genel öneriler sunmaktadır. Bazı ülkeler, özellikle anakara Çin'i ziyaret ettiyse, insanların grip benzeri semptomları doktorlarına bildirmelerini istemektedir.

Hasta sayısı bini geçen şehirler karantina altına alınmalı ve ulaşım hizmetleri durdurulmalıdır. Tüm insanlar maske takmalı ve birebir temastan kaçınılmalıdır.

Kişisel Önlemler:

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan riskli bölgelere gidecek kişilerin kişisel olarak alabileceği önlemler:

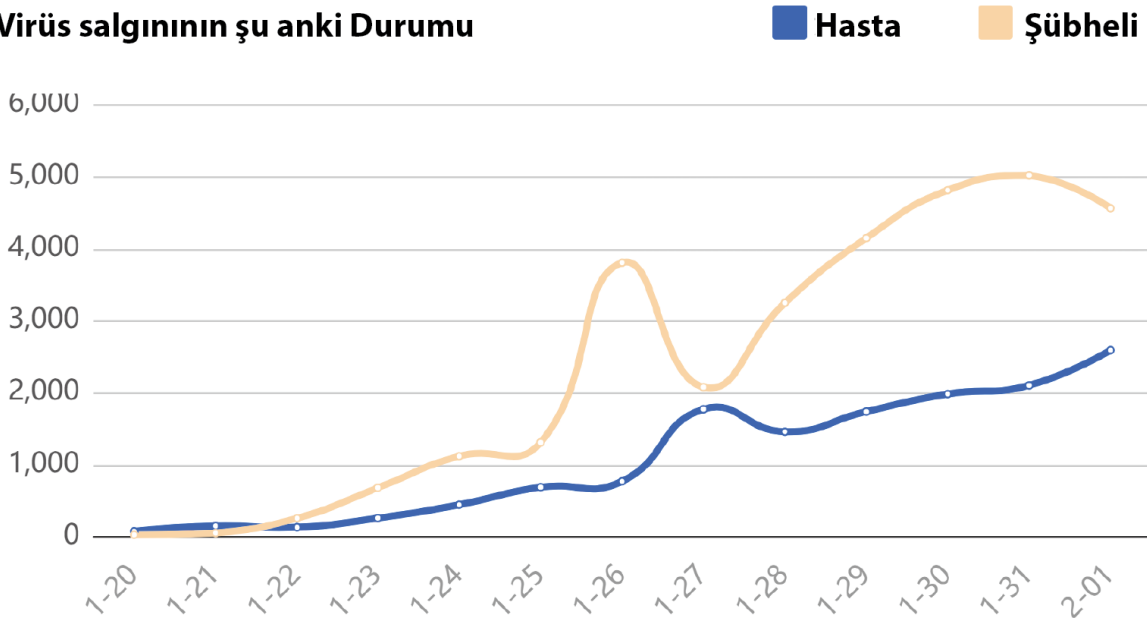
- Hasta insanlarla temastan kaçınılmalıdır (mümkün ise en az 1 metre uzakta bulunulmalı).
- Hastaların yoğun olarak bulunması nedeniyle mümkün ise sağlık merkezlerine gidilmemeli, sağlık kuruluşuna gidilmesi gereken durumlarda diğer hastalarla teması en aza indirmelidir.
- Yaşlı ve altta yatan hastalığı olanlar riskli bölgeye yolculuklarını izleyen doktorlarına ve seyahat sağlığı personeline danışarak planlamalıdır.
- Gıda güvenliği önerilerine dikkat edilmelidir (çiğ süt ve hayvansal ürünler tüketmemek, çiğ tüketilecek sebze ve meyveleri iyice yıkayarak tüketmek gibi).
- Yabani ve evcil hayvanlar (canlı veya ölü) ile temastan kaçınılmalıdır.
- El hijyenine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el dezenfektanı kullanılmalıdır.

Virüs salgınının şu anki durumu?

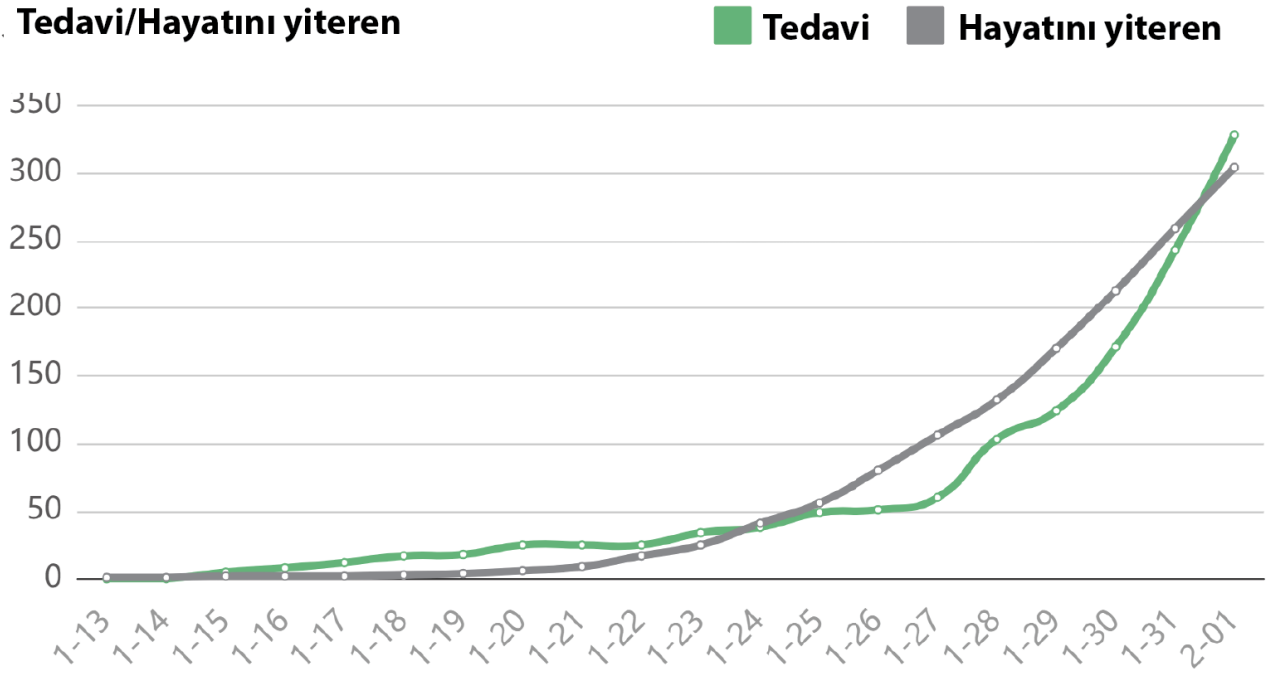
02/02/2020

- Toplam hasta sayısı: 14433
- Toplam şüpheli sayısı: 19544
- Tedavi edilen hasta sayısı: 351
- Yaşamını yitiren hasta sayısı: 304
- Doğu Türkistan'daki toplam hasta sayısı: 18
- Virüs 21 ocaktan itibaren yayılması hızlanmış olup hasta sayısı her gün ortalama 2000 oranla artmaktadır
- Şüpheli sayısı ise 3500 oranla yükselmekte

Virüs salgınının şu anki Durumu

Tedavi/Hayatını yiteren

- ❖ Bigiler “Tencent salgın canlı yayını – 腾讯疫情实时追” web sitesinden erişilmektedir.
<https://news.qq.com/zt2020/page/feiyuan.html>

Çin’de önlemler

Çin’de şu ana kadar ne gibi önlemler alındı:

- Hubei bölgesinde bulunan en az 15 şehirde daha ulaşım benzer şekilde kayıtlandırıldı.
- Pekin'deki Yasak Şehir, geleneksel tapınak fuarları ve diğer kutlama amaçları toplantılar dahil olmak üzere birçok Yeni Yıl etkinlikleri bulaşma korkusuyla iptal edildi.
- Hong Kong ayrıca bulaşıcı hastalık yanıt düzeylerini en üst seviyeye çıkardı ve acil durum ilan etti, Şubat ortasına kadar okullarını kapattı ve Yeni Yıl kutlamalarını iptal etti.

- Çin virüsten etkilenen kişileri tedavi etmek için 10 gün içinde tamamlanması planlanan 1000 yataklı hastaneyi inşa etmeye başladı.
- Bu hastanede sadece Vuhan salgınından etkilenen kişilerin tedavi olması planlanıyor.
- Çin Maliye Bakanlığı yaptığı açıklamada, 29 Ocak'tan itibaren yeni tip korona virüs salgınıyla mücadele için 3,94 milyar dolar ek bütçe ayrıldığını bildirdi.
- 30 Ocak tarihinde Dünya Sağlık Örgütü, hastalığın diğer ülkelere ve Çin'in bütün eyaletlerine yayılması nedeniyle uluslararası acil durum ilan etti.
- Pekin Başkent Uluslararası Havalimanı'ndan son birkaç günde ülkenin salgın etkisi altındaki şehirlerine 546 hava yolu seferi iptal edildi.
- Tüm ülkede acil durum ilan edildi ve maske takmadan dışarı çıkmak yasaklandı.
- Tüm şehirler arasında ulaşım iptal edildi ve insanların aile dışında toplanması yasaklandı
- Okulların açılması ertelendi ve tatiller uzatıldı.

Doğu Türkistan'daki güncel durum

Doğu Türkistan'daki virüsün şu anki durumu:

Doğu Türkistan'daki toplam hasta sayısı: 21

- Ürümçi: 8
- Gulca: 5
- Turfan: 1
- Küytün: 1

- Şihenzi: 1
- Aksu: 1
- Çöçek: 4

Kampların şu an ki durumu:

2018.yılı itibariyle Çin makamları tarafından BM'nin verdiği sayıya göre 3 milyon Uygur, Kazak, Kırgız, Hui ve diğer etnik Türk Müslümanların yanı sıra Hıristiyanlar ve bazı yabancı vatandaşların da tüm bölge çapındaki eğitim adında lens edilmiş ama gerçekte toplama kamplarında tutulduğu belirleniyor. Mayıs 2018'de ABD Savunma Bakanlığı'na bağlı Randall Schriver, bu "toplama kamplarını kınayan sözlerde "en az bir milyon fakat daha yüksek olasılıkla üç milyona yakın vatandaşın tutulduğunu iddia etti. Ağustos 2018'de Birleşmiş Milletler 'de bir insan hakları paneli, Çin'de bir milyon etnik Uygurun "yeniden eğitim kamplarında tutulduğunu gösteren çok sayıda "güvenilir rapor" almış olduğunu paylaştı. Kamp şahitlerinin söylediklerine göre kamplarda sağlık standartlarına uymayan bir yaşam ortamı vardır. Kamp şahidi Gülbahar Cililova:15 metrekarelik odalarda 20 dan fazla kişinin kaldığını söylüyor. O yüzden salgınların hızlı bir şekilde yayılması için kamp tüm şartları hazırlamıştır. Bu noktaya dikket çekerek andişilendiğini söyleyen Andrian Zenz ve James Millward dünyanın ciddi bir şekilde hareket etmelerini öneriyor.

Doğu Türkistan'da korona virüsü

Doğu Türkistan'da alınan önlemler:

- Okullar ertelendi ve tatil uzatıldı
- Dışarı çıkma yasağı getirildi
- İnsanların aile dışında toplanması yasaklandı
- 167 hastane virüs için ayrıldı

Doğu Türkistan'da virüs tehlikesi:

Her ne kadar hasta sayısı diğer bölgelere kıyasla az gibi görünse bile ama virüs ortaya çıktıktan sonra Vuhan şehriden Doğu Türkistan'a direk uçuş yapan uçaklar iptal edilmemiştir, tüm şehirlerde uçakların iptal edilmesinden sonra bile Ürümçiye Vuhan şehriden dört direkt uçuş yapılmıştır.

Şu ana kadar ortaya çıkan tüm hastalar tamamen Vuhan şehriden gelen hastalardır ve daha yeni bulaşan hastalar görülmemiştir ve 6 şubattan sonra ortaya çıkması öngörülmektedir. Bu hastalar şehir merkezinden uzak yerlerde görülmüştür ve dolayısıyla bu Doğu Türkistan'ın giriş çıkışlarının iyi kontrol edilmediğinin kantıdır. Ve dolayısıyla bu uçaklardan gelen Vuhan'lı kişilerin hastalık bulaştırmış olabilecekleri hastalar ancak 14 gün sonra bulunabilecek olacaklarından daha tehlikenin ne kadar büyük olduğunu öngörmek mümkün olmamaktadır ama eğer Doğu Türkistan'daki toplama kamplarını göz önünde bulundurursak Doğu Türkistan diğer tüm bölgelere kıyasla en tehlikeli ve virüsün yayılma hızının en yüksek olabileceğı bölgedir.

Kamplarda virüs tehlikesi:

Yukarıda bahsettiğimiz üzere şu anda tüm Çin'de virüsün yayılma hızını durdurmak için insanların toplanması yasaklanmış ve ulaşım hizmetleri durdurulmuştur ama bilindiğı üzere şu an tüm Çin'de

en çok insanın toplandığı yer kuşkusuz toplama kamplarıdır ve 1 milyon üzeri insan bu kamplarda tutuludur. Bu insanların yaşam koşulları hapishanelerden daha kötü durumda olup insanlar aşırı sıkışık yaşamaya zorlanmaktadır , yemek ve yaşam alanları hijyenik değildir , kişisel temizlik için çok kısıtlı kaynak ve zaman ayrılmıştır, öyle ki virüs tehlikesi nedeniyle tüm Çin’de insanların toplanması yasakken kamplarda bu durum değişmemiştir , ve eğer bu virüsün kamp polisleri yada görevliler yolu ile tek bir tutukluya bulaşması durumunda virüsün yayılma hızı sıkışıklık ve hijyenik olmayan yaşam alanları yüzünden normale göre daha hızlı olacaktır ve kapalı alanda 10 bin üzeri insanın yaşadığı kamplarda yaşayan insanların tümüne bulaşması muhtemeldir. Ve eğer bu insanların hasta olması halinde ölüm oranı diğer insanlara göre daha yüksek olacaktır çünkü bilindiği üzere şu ana kadar ölen insanlar bağışıklık sistemi aciz, hasta ve ihtiyar insanlardır ve kampta yaşayan insanların kötü yaşam koşulları ve yemekler yüzünden bağışıklık sistemleri bozulmuş olup içerdeki hastalara şu ana kadar sağlık hizmetleri verilmemektedir. Psikolojik yönden ise tutuklu insanlar ailesinden ayrılmış ve kötü muamele ve hayat koşulları nedeniyle çöküntüye uğramıştır, bu nedenle hastalıkla mücadele edecek psikolojiye sahip değildirler. Ve tüm bu nedenler virüsün yayılması ve kampta tutuklu tüm insanların ölümü için büyük tehlike oluşturmaktadır.

Özet ve öneriler

Özet:

Virüsün yayılma hızı ve kampların durumunu göz önünde bulundurursak şu an Doğu Türkistan'daki tedavi hizmetleri kamptaki insanlara virüsün bulaşması durumu için hazır değildir, öyle ki 3215 hastanın ve 66 hastanenin bulunduğu Vuhan şehri şu anda hastane yetersizliği çekmektedir ve eğer kamptaki bir milyon insanlara hastalık bulaşması halinde tüm Doğu Türkistan'da bulunan 167 hastane tedavi için yetersiz kalacaktır.

Yardada bahsettiğimiz gibi psikolojik ve fiziki yönden çöküntüde olan bu tutukluların bünyesi virüs ile mücadele edebilecek durumda değildir. Diğer bölgelerdeki önleme yöntemleri ve kampın durumu kıyaslanırsa bu insanlar adeta ölüme terk edilmiştir.

Soykırım için bahane aramakta olan Çin komünist partisi için ise bu paha biçilmez durum Uygurların öldürülmesi için kaçırılmaz fırsat olacaktır.

Öneriler:

WHO için:

- Şu ana kadar haber alınması imkânsız olan kamplardaki insanların ölümü ya da virüse yakalanması durumunda oluşabilecek tüm doğu Türkistan'a yönelik kötü sonuçların önlenmesi adına bölgeye gitmek ve kamptaki insanların hasta olabilecek olanlarını hastaneye diğerlerini evlerine göndererek sıklığı azaltarak virüsün yayılma oranını minimize etmek
- Bölgede merkezler açarak çinin doğu Türkistanlıları ölüme terk etmelerini önlemek
- Çin hükümetinin elinden geçecek olan virüsten korunma ve yardım malzemelerinin doğu Türkistanlılara ulaşmasını sağlamak

Gazeteci ve medya mensupları için:

- İnsanlara doğru haberin ulaşmasını sağlamak olan ilkeyi yerine getirerek tüm dünyanın habersiz kaldığı ve her türlü irtibatın kesildiği doğu Türkistan'a gitmek
- Kamptaki durumları uluslararası kamuoyuna duyurmak
- Doğu Türkistan'daki virüsün yayılma oranının dünyaya doğru oranda yansımaları sağlamak

İlgili Hükümet ve STK mensupları için:

- En temel insan hakkı olan yaşama hakkı bile bulunmayan doğu Türkistanlılara insan haklarının tanınması Çin için diplomatik baskı yaratmak kamuoyu toplamak
- Kampların kapatılmasını sağlamak ve virüsten ölmelerini engellemek
- Çinin güçlenmesini ve aynı zulmü ve sömürgeciliği diğer devlet ve insanlara uygulamasını önlemek
- Doğu Türkistan'a merkezler açmak ve araştırmacı göndermek

Çin hükümeti için:

- Kendi anayasalarına uymak ve etnik gruplar arasında ayırım yapmayarak tüm insanlara aynı eşitlikle korunma malzemeleri dağıtmak
- Kendi anayasalarına uymak ve doğu Türkistanlılara insan hakları tanımak
- Virüsün kamplarda yayılıp doğu Türkistanlıların ölmemesi için kampları kapatmak
- Diğer bölgelerdeki Çinlilerin doğu Türkistan'a girmelerini ve virüs yaymalarını engellemek

Kaynakça:

Sincan yeniden eğitim kampları – Vikipedi Özgür Ansiklopedisi

https://tr.wikipedia.org/wiki/Sincan_yeniden_e%C4%9Fitim_kamplar%C4%B1

Tencent salgın canlı yayını – 腾讯疫情实时追踪

<https://news.qq.com/zt2020/page/feiyun.htm>

Yeni koronavirüs (2019-nCoV) – Vikipedi Özgür Ansiklopedisi

[https://tr.wikipedia.org/wiki/Yeni_koronavir%C3%BCs_\(2019-nCoV\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Yeni_koronavir%C3%BCs_(2019-nCoV))

Experts fear China's deadly Coronavirus may spread to the Uyghur concentration camps in Xinjiang – TMV

<https://themuslimvibe.com/muslim-current-affairs-news/experts-fear-chinas-deadly-coronavirus-may-spread-to-the-uyghur-concentration-camps-in-xinjiang>

"This could be a massive disaster": What happens if the coronavirus hits China's internment camps?

<https://www.vox.com/future-perfect/2020/1/28/21083633/china-wuhan-coronavirus-uyghur-muslim-internment-camps>

Çin'de corona virüs salgını yayılıyor, önlemler artıyor (Maçlar ertelendi, seferler iptal edildi)

<https://www.ntv.com.tr/saglik/cinde-corona-virus-salgini-yayiliyor-onlemler-artiyor-maclar-ertelendi-seferler-iptal-edildi,M22v0fCOFU6XNpU6daenIQ>

DOĞU TÜRKİSTAN
İNSAN HAKLARI İZLEME DERNEĞİ